

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

LÖRDAGEN DEN 16 MAJ 1903.

N:R 20¹/₂.

STUREPLANS FASAD.

TVÅ STOCKHOLMSBREF.

Kära Lizzy!

DET VAR så, förfärligt länge sedan jag skref något till dig, att jag rakt skäms ögonen ur mig. Men snälla du, bli inte ond på mig, jag har verkligen inte haft tid förr. Till försoning skall du den här gången få ett riktigt långt brev och intressant också, må du tro, för det skall handla om ingenting mindre än mitt första besök i Nordiska Kompaniet i Stockholm.

Du gör stora ögon, snälla Lizzy, och tänker kanske som så: hvad begriper hon sig på den saken? Jo ser du, förhållandet är det, att när jag var borta hos Vikrantz' på bal dansade jag med en ung herre, verkligen ganska stilig — och du vet ändå hvilka fordringar jag har i den vägen, Lizzy. Han var afdelningschef hos Nordiska Kompaniet, sa' han, och hur det var fick han mig att bli så intresserad af den där affären, att jag yttrade något som så: det skulle allt vara bra roligt att se, hur ett sådant etablissement tar sig ut i alla detaljer. Ser du, vi hade språkat om Bon Marché och Louvren, som både jag och herr Merkurii — det är afdelningschefen — sett och så undrade jag, om vi verkligen hade någon motsvarighet till de där affärerna, och

så blef herr Merkurii eld och lågor samt bad mig själf öfvertyga mig.

Så kom det sig att jag under två dagar gått igenom hela Nordiska Kompaniet. För du förstår, att ett sådant där besök gör man inte på en dag.

Första dagen voro vi i affären vid Stureplan. Du känner naturligtvis till det där stora palatset med sitt torn och tornur och alla lokalerna, som omfattar ett helt kvarter? Jag hade tagit Ida Bäckvall med mig och herr Merkurii var vår ciceron genom hela palatset, och det må då sägas, att samvetsgrannare än han kan ingen ciceron tänkas vara. Vi började vid den stora trappan du vet, den där praktfulla som går genom alla våningarne ända upp till det mattslipade glastaket långt däruppe. Bror Ferdinand kallar visst en sådan där öppning för ljusbrunn, men det är det samma hvad den heter, förtjusande ä' den i alla fall, och jag kan inte minnas att hvarken Louvren eller Bon Marché har någon ståtligare.

Emellertid spatserade vi inte uppför trappan, utan togo en af de eleganta hissarne, som på ett ögonblick förde oss... ända högt upp till vindsvåningen. Herr Merkurii ville, att vi skulle gå i ordning med frågorna. Jag tror att han rentaf önskade visa taket för oss, men då betackade jag mig. Man måste väl tänka på sina lockar i det här blåsvädrat.

REGERINGSGATANS FASAD.

Istället finga vi se, hvad herr Merkurii kallade »det okända Afrika», d. v. s. de delar af Nordiska Kompaniet, som ingen vanlig dödlig annars får titta in i, om hon inte lyckats förvärfva en mörkögd herre med små stiliga mustascher till sin beundrare. Du

ser att jag inte har några hemligheter för dig, Lizzy lilla! Tänk, aldrig har jag anat, att däruppe i höjden fanns en tvätt- och strykinrättning inrymd. Och så inventiös sedan! Det vore något för mamma att se den stora tvätt- och sköljapparaten och ångmanngeln, som kan mangla 3 à 400 kilo pr dag. Och när man torkar kläderna, behöfver man inte hänga upp dem på långa streck, utan stoppar bara ner dem i en centrifugapparat, som snurrar rundt med en ryslig fart, ända till 1000 slag i minuten, sade herr Merkurii. Bredvid tvättinrättningen låg strykinrättningen, och den var minsann lika rolig att se med sin långa, med plåthuf öfvertäckta spis utmed väggen, där 40 stycken strykJärn, stora som de största prässjärn, stodo och värmdes på gaslågorna.

Sedan gingo vi vidare till en annan afdelning, där sju personer äro sysselsatta endast med att klippa och skicka ut tygprover landet rundt. Kan du tänka dig, att så mycket folk skall behöfvas bara för de där små lapparne, som man tycker inte skulle kosta mycket arbete. Men tusentals olika mönster skickas ut för hvarje säsong, så att det behöfs väl att ha i ständig gång de där maskinerna,

TRAPPUPPGÅNGEN STUREPLAN.

STRYKINRÄTTNINGEN.

som profapparne klippas af med. Man måste tänka på att också lilla Lizzy skall ha något att välja på där hon sitter långt borta på landet och väntar att få se hvilka tyger som äro moderna just nu. Annars kan det hända, att lilla Lizzy klär sig omodernt och går omkring som en fågel-skrämma. Och si då får hon rakt aldrig någon fästman, utan blir en gammal förtorkad ungmö, lilla Lizzy. Ja så mycket kan Nordiska Kompaniet åstadkomma!

Jag tycker mig minnas — det var ju en hel evighet sedan vi träffades kära du — att du var fasligt begifven på att snörpa och sy. Då skulle du vara här uppe i Nordiska Kompaniets syateljier för att få ditt lystmäte. Våldiga salar med bord vid bord i långa, långa rader! Men inte något uttröttande trampande på symaskinen. Vid hvarje sådan satt nämligen en elektrisk motor (jag har väl uppfattat namnet rätt nu, herr Merkurii?), som dref symaskinen. Det var beundransvärdt att se! Det fanns förresten så många roliga saker att iakttaga här, t. ex. i ateliern för hvitvaror en märkningsmaskin. Det var annat än det vanliga knåpet man har med märkning af monogram. Märkningsmaskinen kopplades bara till symaskinen, och i ett nafs hade fröken märkt det allra prydligaste F. Hålsömsmaskinen var också mycket svår att slita sig ifrån, men kära Lizzy, du är väl redan trött på mina långrandiga beskrifningar. Den här delen af affären går enormt framåt, sade herr Merkurii. Under 1902 beställdes ett par hundra tusen kostymer och klädningar. Jag räknade öfver hur stor andel jag hade i den där siffran, och så flög tanken tillbaka till den där balen i vintras, Lizzy, då jag var klädd i min skära klädning och då jag träffade honom! Ack ja, det var den tiden det. Nu är han i Karlskrona och hon går omkring på Nordiska Kompaniet med herr Merkurii, som också ser mycket bra ut, men det är dock icke han.

Fastän, hvarför skall jag vara elak mot min uppmärksamme ciceron. Han förde oss vidare och visade oss den afdelning där *tailor made* dräkter göras och hvartill modellerna erhållas — gissa hvarifrån? London tror du? Nej, ser du, Paris är alltjämt modernas huvudstad, — de sändas i alla fall ut därifrån,

tredje till Konstantinopel och Smyrna, för att köpa upp mattor. Den som ändå vore så lyck-

EN AF SYATELIERERNA.

lig som de! — Men det var om hattarne vi skulle tala. Fråga mig inte nu hvilken façon som är den modernaste för i år. Det skall jag skriva till dig om i ett annat bref. Jag vill bara säga dig, att här finnas stiliga hattar från 12 och 15 kronor ända upp till lyxhattarne för 75 à 100 kronor. Och åt gå de. Det är alldeles som med bluslifven. Som du hör, äro bluslifven fortfarande moderna, och jag för min del tänker med fasa på den tid, då man inte skulle få sätta på sig ett af dessa klädsamma och praktiska plagg. Ja, där har du min ståndpunkt i klädedräktsfrågan. Och man skall alltid ha en ståndpunkt. Så säger

om också uppslaget ges på annat håll.

Vi kommo vidare till afdelningen för hattar, och du förstår att så här i vårbrytningen är man särskildt intresserad af dem. »Vi ha just haft en person ute i Paris, för att studera och köpa in de allra senaste moderna,» sade herr Merkurii. Vet du, det är en sak, som gör mig riktigt afundsjuk på biträdena i Nordiska Kompaniet: de få resa så mycket. Oupphörligt fara de till utlandet, för att hålla firman à jour med allt det nyaste i olika brancher. En reser till London, en annan till Paris, en tredje till Konstantinopel och Smyrna, för att köpa upp mattor. Den som ändå vore så lyck-

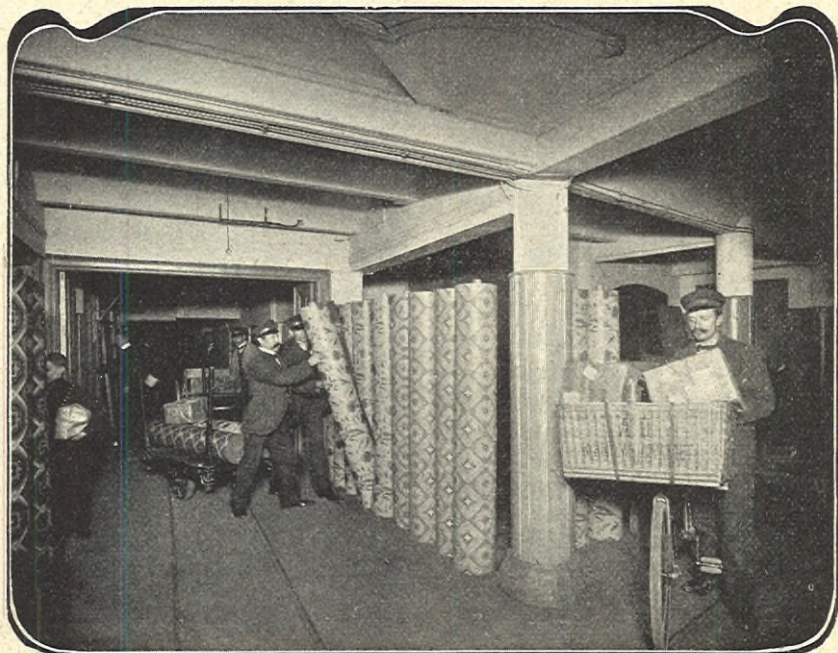
åtminstone pappa hvarje gång det är riksdagsval.

Åh vet du Lizzy, det skulle finnas så mycket ännu att beskrifva, både från dessa och andra afdelningar för sömnad. Men jag slutar med en uppgift som låter väldigt imponerande: det finns en person här uppe i syateljerna som blott har den sysslan att om kvällarne plocka upp alla knappnålar, som sömmerskorna strött omkring sig. Och fastän så många knappnålar tas till vara, köper firman ändå för sin räkning in 200 kilo, således för 700 kr. knappnålar om året. Kan det inte kallas en jätteaffär, eller hur, Lizzy?

Herr Merkurii tyckte visst, att vi började slappna af litet i intresse och bjöd oss därför ner i »terummet». Det var sant, först visade han oss personalens eget frukostrum. Vet du, för dig kan jag säga det, fastän jag inte ville låtsas om det för herr Merkurii — herrarne ha så lätt att bli egenkära, som du vet — en sådan smak de ha i att inreda sina rum här på Nordiska Kompaniet — diskret, harmoniskt, elegant utan något prål eller öfverdrifter. Som nu till exempel det här frukostrummet. Det var helt enkelt förtjusande att se. Till börja med voro både jag och Inga litet smått generade att gå in, för just då sutto några herrar

och damer af personalen och åto sin frukost. Men herr Merkurii han klef utan vidare på och började förevisa. Jag väntade nästan, att han skulle inrycka frukostgästerna med i beskrifningen. Men vi sluppo ifrån det, ty frukostgästerna hade brådtom och gingo strax, och herr Merkurii nu ensam herre på täppan — en blond herre med vackra blå ögon hade tydligen gjort honom litet nervös — uppträdde med större säkerhet och visade oss till och med mat-sedeln för dagen. Den hängde på väggen och vi läste där, att en portion hackad biff och potatis kostade 25 öre, stekt sill och potatis 25 öre o. s. v. För dig, som är van vid att se biffstekarne stå i långa rader och råma i pappas lagård, tyckas prisen kanske inte som underverk af billighet, men det är en annan sak med oss stockholmare.

Ja det där roar dig kanske mindre att läsa än om det eleganta terummet, hvartill jag nu vill återkomma. Man blir alldeles förvånad öfver, att så här midt i en

VARU-EXPEDITIONSLOKAL.

stor affär upptäcka ett prydligt inredt kafé. För mig åtminstone tycktes det till börja med lika besynnerligt, som om de sålde byxtyg hos Hellbachers. Men man är snart akklimatiserad, och enligt hvad herr Merkurii sade, är det alltid fullt af besökande damer, som ta sig en liten paus i terummet — eller kafferummet, eller chokladrummet, hvilket du vill. Ty naturligtvis råder det ingen begränsning enbart till teet. Det vore att känna stockholmsdamernas smak ganska litet. Jag vet åtminstone, att herr Merkurii skulle inte fått någon nådig blick af oss, ifall han inte haft en kopp förmiddagskaffe att bjuda på.

»Efter intagna förfriskningar», som tidningarne bruka skriva i sina referat, satte vi oss sålunda åter i väg på vidare färd genom Nordiska Kompaniets värld.

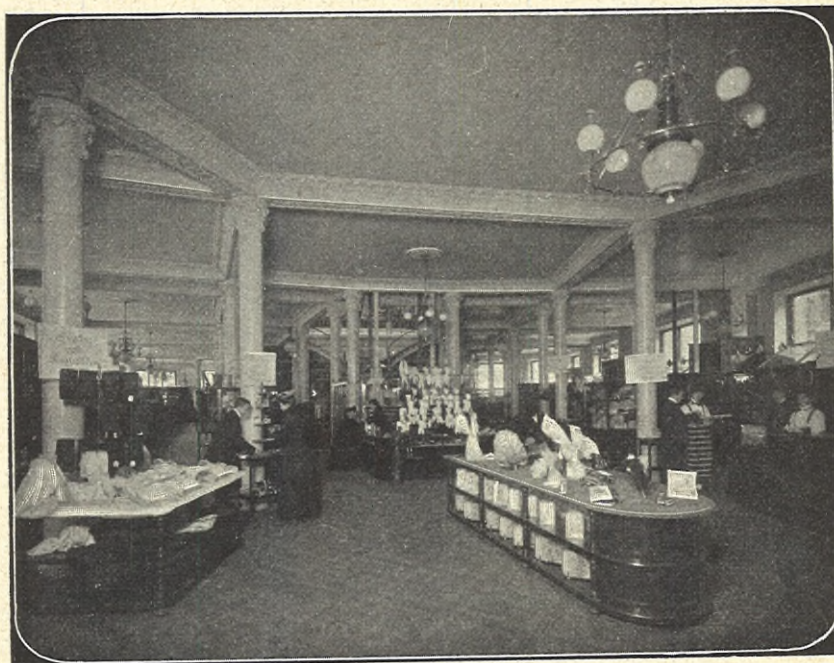
Först stucko vi näsan in på kontorsafdelningen. Jag säger med flit att vi stucko bara in nästippen. Längre tordes vi inte. Det finns ingenting mer högtidligt än ett sådant där kontor, där alla sitta tysta, lutade i arbete öfver pulpeterna. Och jag vet, att jag har nära på hjärklappning för hvar gång jag knacker på dörren till pappas »allra heligaste» på kontoret. Så mycket hunno vi i alla fall se, att där rådde samma trefnad, som är det genomgående draget i hela husets inredning. Särskildt tilltalade oss direktionsrummet med sitt stora sessionsbord och den respektgivande ordförandeklubban. Dit tordes vi riktigt in, ty ingen af direktörerna Lundberg eller Sachs fanns i rummet. Men nog skulle de ha blifvit häpna, om de plötsligt kommit in och fått se Inga sitta i ordförandestolen och med myndig min samt klubban i hand fråga: »behaga herrarne åtskiljas,» medan jag ropade på votering och herr Merkurii skrattade, så att hans bländhvita tänder blefvo synliga. Han skrattar gärna har jag märkt.

Vi besågo sedan en hel del andra rum, inköpsrum, där alla världens handelsresande visa prof på sina varor, som lågo där i brokig oreda, mattstumpar, skodon, tygbitar, handskar, ja hvad vet jag allt. Och så besågs rummet där etablissementets speciellt anställda läkare gör regelbundna besök — det är också en af de där detaljerna, som visa affärens omfattning.

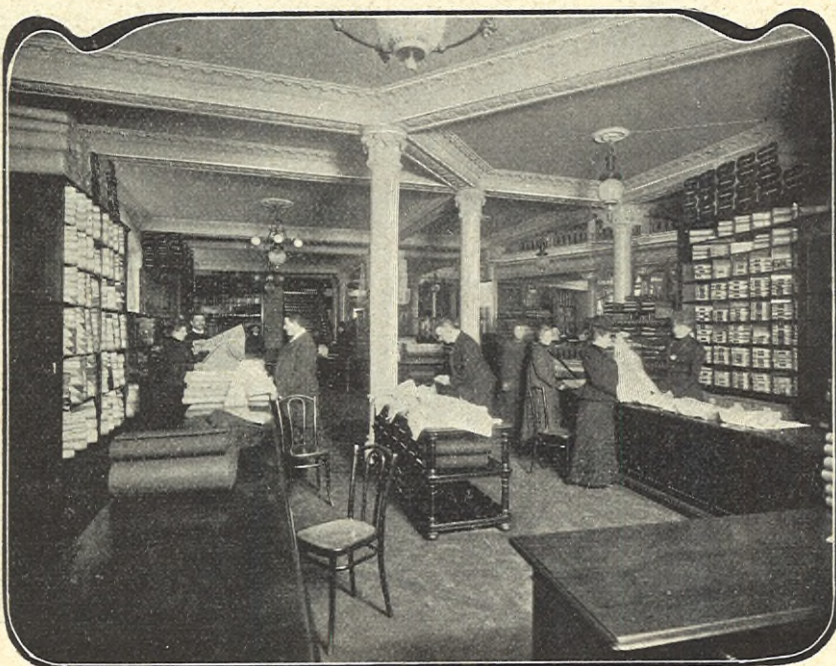
Har du varit på Nationalmuseum, Lizzy? Åh ja, se inte så stött ut öfver frågan, min lilla vän, visst vet jag att du har varit där många gånger. Men jag ville bara erinra dig om den där kulturhistoriska, eller hvad jag skall kalla den, möbelaafdelningen, som finns inredd i en svit af smårum. Ungefär på samma sätt tycker jag att Nordiska Kompaniets möbelutställning arrangerats. Och det är en riktigt bra idé att ha möblerna så där inställda i sin miljö, i stället för att se dem huller om buller som i ett klädstånd ungefär. En våning på sammanlagdt elfva rum har sammanställts, och det en i hvilken jag inte alls skulle ha

ENTRÉN TILL HERREKIPERINGEN, STUREPLAN.

NEDRA BOTTEN, STUREPLAN.

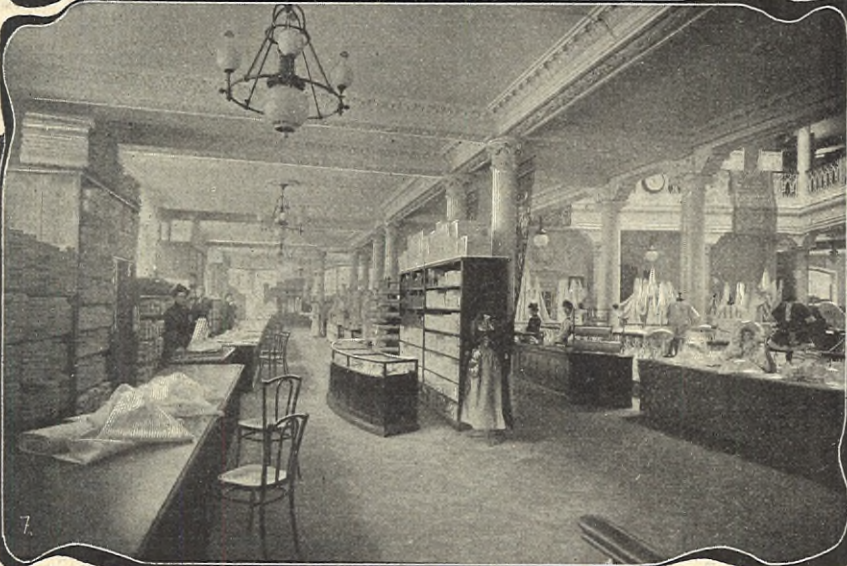
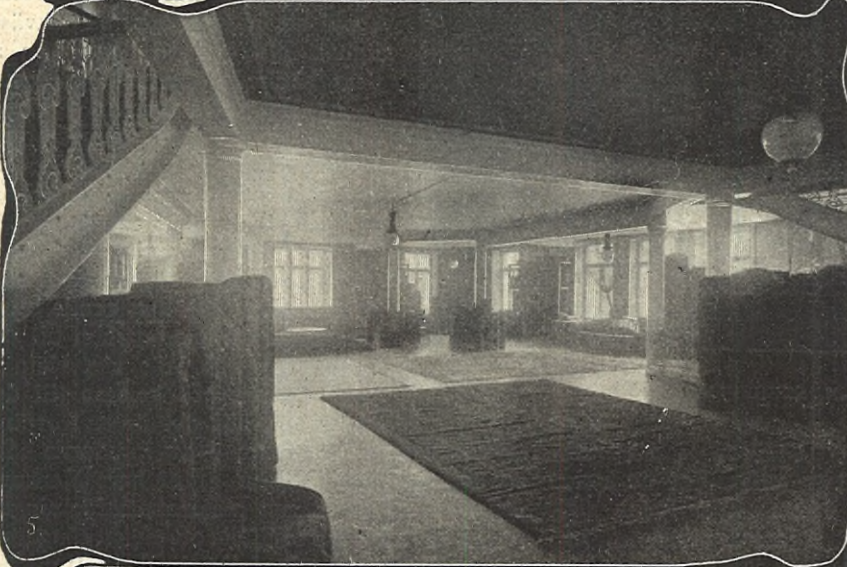
MANUFAKTURAFDELNINGEN, STUREPLAN.

något emot att bo. Möblerna äro nästan allesammans hållna i »ny stil». Vet du hvad den nya stilen är, Lizzy lilla? — aj, nu ser jag att du rynkar ögonbrynen igen. Ja det är något obeskrifligt lätt, luftigt och lekande. Man känner sig glad bland de ljusa färgerna och de smäckra formerna, i stället för den tyngd och beklämning som de gammaldags tunga, pompösa och mörka rumsinredningarna hade med sig. Åtminstone blir jag alltid melankolisk till sinnes, när jag sitter i en sådan där sal. Men hvilka läckra färgskiftningar öfver möbelträ och tyger i dessa nya rumsinredningar. Jag önskar

att jag vore möbelarkitekt, för att kunna riktigt precisera alla förträffligheterna i dessa möbler. Men jag kan bara ge dig det rådet: när du en gång skall gifta dig, Lizzy lilla — och någon har sagt mig något om den saken, du lilla hemlighetsmakerska! — så köp dina möbler hos Nordiska Kompaniet. Gör förresten alla dina uppköp där. Vet du, det lönar sig, fastän du inte bor i Stockholm. Om du också ännu inte köper Nordiska Kompaniets möbler för öfrigt, så har du väl åtminstone ett sådant kraf på bekvämlighet, att du vill ligga i en af dess berömda sängar. Vi passerade revy inför fronten af dessa sängar, hvilka stodo snörrätt som ett led soldater. Förresten de voro präktiga alla sängarne, så lockande, att Inga uppmenade oss att gå. »Jag blir sömnig af att se så mycket sängar,» sa' hon. Till förbyggande af att hon skulle bli så fascinerad af dem, att hon till slut kröpe upp och lade sig, slet vi oss därifrån och kommo till den afdelning, där det är en förtjänst — åtminstone för firman — att kunderna hålla sig på mattan. Vitsen är af herr Merkurii, och du hör att frågan gäller mattafdelningen.

Jag har visst haft tillfälle att någon gång förut utveckla för dig min åsikt om den roll mattan spelar i ett rum, att den är pricken öfver i, det nödvändiga komplementet, utan hvilket ett rum bara ser halft ut. Ha aldrig så vackra möbler och så en tarflig matta eller kanske ingen matta alls, utan ett fult gammalt golf, som grinar en till mötes, så är totalverkan förstörd. Du hör att jag talar så lärdt som om jag vore professor i »mattologi». Men man känner sig också inspirerad inför sådana härliga mattor, som rullas upp för ens ögon, mjuka, varma i tonen, med harmoniska färger och graciösa mönster. Där äro persiska, turkiska, engelska mattor, billiga mattor och dyrbara mattor. Och den allvetande herr Merkurii säger, att denna afdelning är synnerligen betydande.

Men huru gärna man än stannar bland mattorna, finns det i alla fall en afdelning, som har starkare attraktionsförmåga. Oss emellan är det ju onödigt att säga hvilken. Förresten känner du till dess utseende, sedan den, om jag inte missminner mig, stod af-

1. DIREKTIONSRUMMET, STUREPLAN. 2. PERSONALENS FRUKOSTRUM, STUREPLAN. 3. TERUMMET, STUREPLAN. 4. MÖBELAFDELNINGEN, STUREPLAN.
 5. MATTAFFDELNINGEN, STUREPLAN. 6. SÄNGAFDELNINGEN, STUREPLAN. 7. LINNEAFDELNINGEN, STUREPLAN.
 8. MODEAFDELNINGENS SALONG, STUREPLAN.

1. FRU THYRA GRAFSTRÖMS TEXTILAFDELNING, REGERINGSG. 2. ANTIKVITETSAFDELNINGEN, REGERINGSG. 3. KONSTAFDELNINGEN, REGERINGSG.
4. BOSÄTTNINGSAFDELNINGEN, REGERINGSG. 5. BELYSNINGSAFDELNINGEN, REGERINGSG. 6. SPORTAFDELNINGEN, REGERINGSG.
7. HERREKIPERINGEN, REGERINGSG. 8. HÖRNBODEN, REGERINGSG.

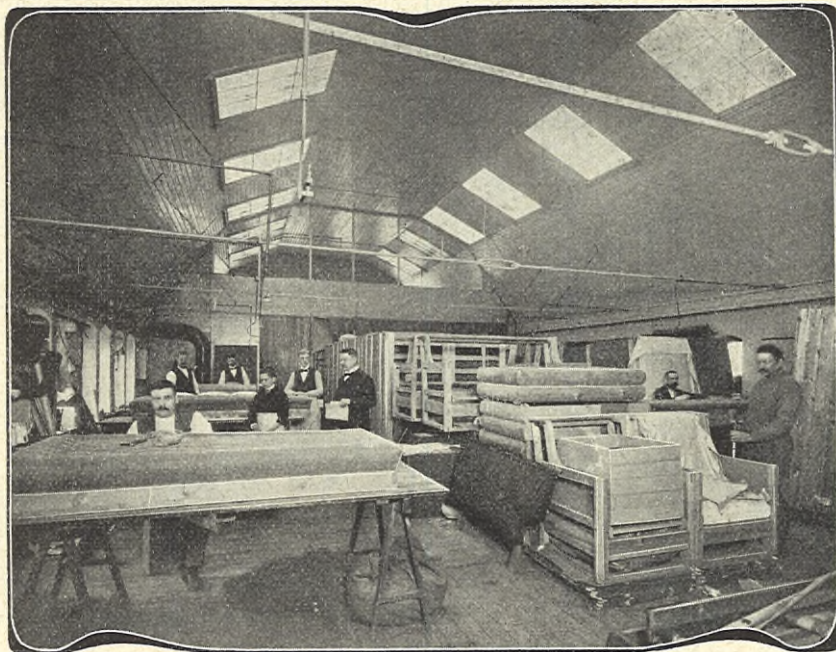
SNICKAREVERKSTADEN, KUNGS HOLMEN.

bildad i Idun. Det var den dagen, då Nordiska Kompaniets afdelning för damtoaletter hade sin *vernissage* och unga damer iklädda säsongens allra yppersta nyheter skredo som modeller förbi dampubliken, samlad med anledning af uppvisningen. Det skedde i »damernas egen» hörna, den lilla afdelning åt Stureplan till, där de utsöktaste toaletter beställas och afprofvas. Fyra speciella profum, eleganta som små salonger, äro inredda för det senare ändamålet. Samtalsrum och skrifrum finnas också och utmed väggarna stå eleganta skåp, bakom hvilkas dörrar än elegantare klädningar hänga. Skåpen äro stängda för obehöriga, ty man är naturligtvis angelägen att inga konkurrenter kunna göra ett alltför grundligt studium i modellklädningar, kappor, m. m. Då skulle möjligen den fataliteten hända, att t. ex. två personer uppträdde på en bal med precis likadana klädningar. Af samma skäl förfärdigar Kompaniet aldrig två klädningar, som äro hvarandra lika. Det lugnade mig verkligen betydligt, jag som tänker göra hela Strandvägen grön af afundsjuka, när jag i vår kommer promenerande i — ja kom hit upp, lilla Lizzy, får du se hvad Nordiska Kompaniet kan åstadkomma.

Våning efter våning ströfvade vi igenom i detta jättekomples, vi gingo genom afdelningen för linnevaror och damutstyrlar, för barnkläder och nationaldräkter, passerade genom klädningstygafdelningen, herrekiperingen, reseffektsafdelningen och afdelningen för trikåvaror och kommo till sist till den nya afdelningen för skodon, då hr Merkurii, som är en beläst man, uttryckte sin farhåga för att jag kanske redan tröttnat på att ha honom till Virgilius, hvarpå jag naturligtvis svarade nej, isynnerhet som han i olikhet med den verkliga Virgilius bara förevisat himlar men intet inferno. Och då replikerade han, att det endast var för nöjet att desto längre få se Beatrice. Det där sa' han med en så varm blick att jag blef riktigt förargad. Sådana friheter de ta sig de unga herrarne, bara man inte för jämnar håller dem stramt!

Emellertid sade han, att han också ville visa att äfven här fanns ett underjorden. Vi stego alltså in i en hiss — något som

hus. Men för den sakens skull behöfde man vara författare. Om du har Zolas Damernas

TAPETSERAREVERKSTADEN, KUNGS HOLMEN.

paradis, så tag den kära Lizzy, läs dess beskrifning af jätteaffären och tänk dig, att något i den stilen är Nordiska Kompaniet. Adjö med dig, lilla raring! I morgon skriver jag fortsättning på besöket. Min innerliga hälsning till tant och farbror. Och du själf den allra, allra största famnen från din
Daggi.

Åtta dagar senare.

Min kära lilla Lizzy!

Nu först kan jag uppfylla mitt löfte, ty vet du, min tid har varit så upptagen af allt möjligt arbete — bjudningarna ha riktigt hopat sig på hvarann. Du småler åt denna sammanställning af arbete och nö-

jen, men jag försäkrar dig, min kära vän, att att — — apropå du, hr Merkurii har varit med på en bal och en middag på samma gång som jag. Är det inte ett eget sammanträffande? Nej plira intet så där, lilla du, det är ingenting, jag försäkrar dig *ingenting*. Men ju mer jag jämför honom med *en annan*, dess mer börjar han ändå att vinna.

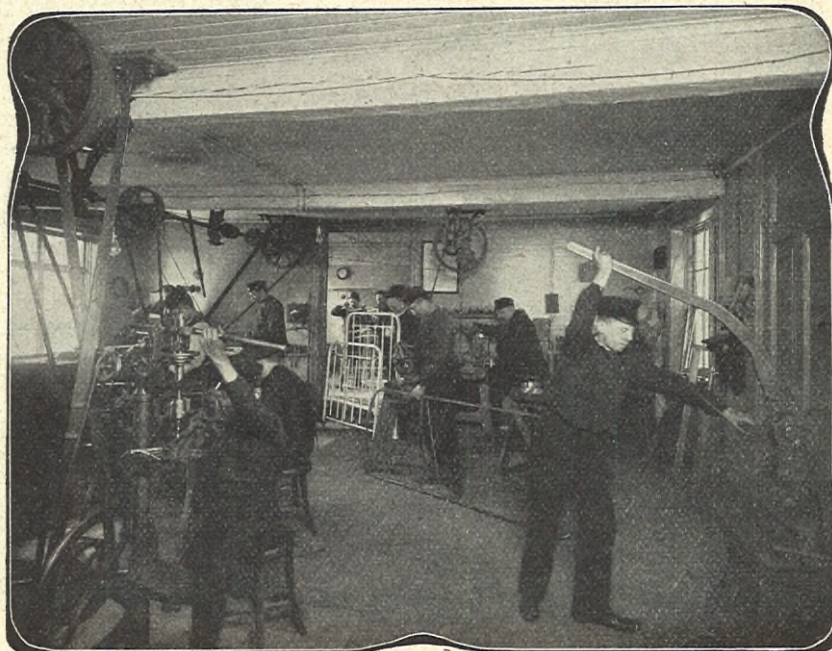
Men här sitter jag och tar bort tiden med mitt pladder i stället för att som jag lofvade ge dig några ytterligare inblickar i Nordiska Kompaniet. Affären vid Stureplan har jag beskrifvit, nu kommer turen till den vid Rege- ringsgatan, som du förresten känner till nästan lika bra som jag från den tiden, då vi bägge gingo omkring som ett par förhoppningsfulla backfischer på Stockholms gator. Kommer du ihåg med hvilken förtjusning vi vid jularne stannade utanför hörnboden, den bekanta hörnboden, där all världens härlighet tycktes stråla en till mötes från skyltfönstren? »Hörnan» bibehåller nog än i dag mycket af sin forna prägel vid jularne, då enligt en statistik, som aldrig är utgifven, denna fläck är den mest befolkade på hela jordklotet. Men föröfrigt hur affären utvidgats och alltjämt är underkastad expansions-lagen! (Bror Ferdinand har kontrollerat ordet! Han hälsar förresten till dig!) Jag blef rent häpen må du tro, då hr Merkurii bad oss gå in genom kontorsuppgången åt Norra Smedjegatan. Inte visste jag att affären sträckte sig ända så långt.

Men för att nu tala igen om vår gemensamma bekanta hörnboden så spelar den och botten- våningen öfver hufvud taget samma roll som vid Stureplan: hela världen går dit in för att göra sina uppköp, en herre som skall ha en halsduk, ett fruntimmer som vill se på en hatt o. s. v. Ibland kommer man kanske ditin utan någon viss föresats att köpa, men du kan vara lugn för att man inte kan hålla ut länge i det uppsätet.

Bredvid hörnboden är herrekiperingsaffären. Den känner inte jag så bra till som Ferdinand, och här mätte han förresten vara betydligt hemmastadd. Det går knappt en vecka utan han kommer ståtande i någon ny grann halsduk, och de där västarne som nu äro moderna har han ett helt lager af. Hvar har du köpt den där Fedde lilla? frågar

Men för att nu tala igen om vår gemensamma bekanta hörnboden så spelar den och botten- våningen öfver hufvud taget samma roll som vid Stureplan: hela världen går dit in för att göra sina uppköp, en herre som skall ha en halsduk, ett fruntimmer som vill se på en hatt o. s. v. Ibland kommer man kanske ditin utan någon viss föresats att köpa, men du kan vara lugn för att man inte kan hålla ut länge i det uppsätet.

Bredvid hörnboden är herrekiperingsaffären. Den känner inte jag så bra till som Ferdinand, och här mätte han förresten vara betydligt hemmastadd. Det går knappt en vecka utan han kommer ståtande i någon ny grann halsduk, och de där västarne som nu äro moderna har han ett helt lager af. Hvar har du köpt den där Fedde lilla? frågar

JÄRNSÅNGSFABRIKEN, KUNGS HOLMEN.

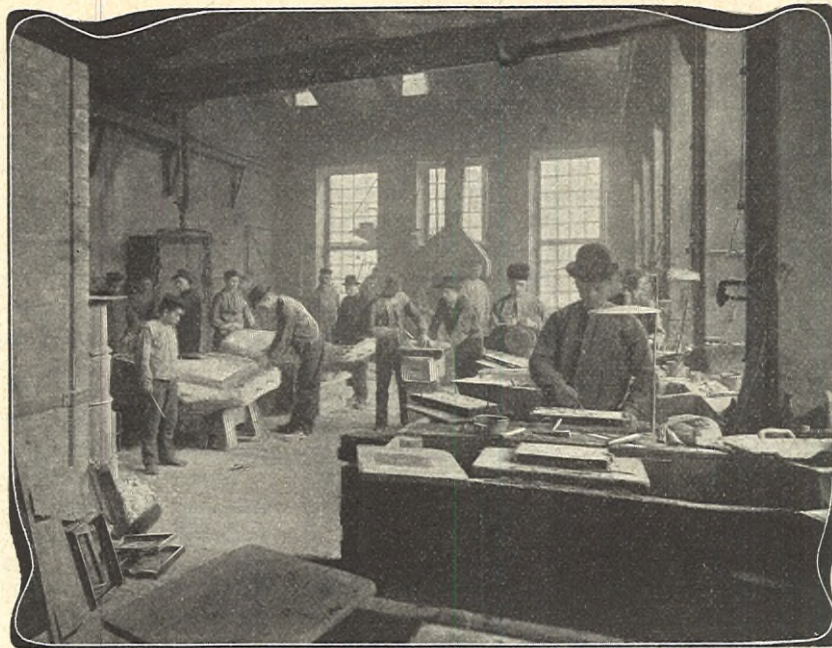
jag honom, och alltid är svaret detsamma: Nordiska Kompaniet. Om herrarna Sachs och Lundberg visste hur hängifven han är deras affär, skulle de gråta glädjetårar. Ingenting duger, som inte är köpt hos Nordiska Kompaniet; kläderna, skodon, hattar, kragar, linne, allt är därifrån. Hvarför är du så förtjust i Nordiska Kompaniet Fedde? frågade jag honom en gång. Jo, för allt hvad de ha är så *stylish*, sa' han. Och för att få något som är *stylish* kunna herrarna gå mil-tals, som du kanske vet.

På nedra botten är också inrymd firmans berömda sportafdelning, där hästar »in Lebensgrösse» stå iförda mundering och väggarna hänga fulla af remtyg, sadlar, piskor, och allt annat som jag inte förstår mig på, men som ju lär vara förstklassigt. Men intresserad var jag af en del spel, som funnos där bredvid. Särskildt blef jag alldeles förtjust i en biljard för 150 kronor, kan du tänka dig. Den är förstas inte så stor som en riktig, en sådan där som Adelblads har i sin biljardsal, men ändå går den att spela på lika bra som den. Bollar, köer, fickor, duk, allt är som på en verklig biljard. En sådan måste du köpa och öfverraska farbror med. Det blir något till förströelse för honom under de långa vinterkvällarne.

Från bottenvåningen höjde vi oss till de öfre regionerna, och äfven här var hr Merkurii en lika intressant ciceron. Jag förstår inte, hur en person kan behålla så mycket i minnet — jag som inte kan komma ihåg hvad jag åt till middag dagen förut. När man har en sådan person med sig blir det inte ett intresselöst flackande genom rummen, utan i antikvitetsafdelningen håller han ett litet föredrag om de olika historiska stilarne, i bosättningsafdelningen ger han siffror om de stora leveranser som gå härifrån till alla de större hotellen, i konstafdelningen, där China och Sevres äro likaväl representerade som Rörstrand och Gustafsberg får man en lektion i keramik, o. s. v. Jag har nu nämnt om några afdelningar, men kära Lizzy förteckningen är inte på långt när fulltalig ännu. Här ha vi belysningsafdelningen till exempel med sin mångfald af konstnärligt utstyrda lampor. Hr Merkurii visste genast berätta, att den här afdelningen leve-

rerat belysningsmaterial till alla större ställen i Stockholm, Berns, Blancs, Sveasalen, Operan, Posthuset bara för att nämna några stycken. Och textilafdelningen med sin ljusa glada expositionslokal i öfversta våningen, där Thyra Grafström för spiran i en värld af beundransvärdt vackra textilsaker, bonader, väfnader, gobeliner, m. m. den känner du till sedan i höstas, då du var häruppe och som du sa' höll på att ruinera dig på att köpa upp allt möjligt där.

Här äro två afdelningar, hvilka ni kanske inte är fullt så intresserad för, sade hr Merkurii, hr Vilhelm Merkurii, fullständigare angifvet. Han heter

GJUTERIETS FORMVERKSTAD, KUNGSHOLMEN.

få tillfälle att skaffa sig en verkligt modern och elegant kostym (stöt på bröderna, Lizzy) och hvad de färdiggjorda kläderna beträffar hoppas man mycket af den afdelningen, som redan fått en stor kundkrets. Och hvarför skall man inte köpa en färdiggjord kostym, likaväl som man köper färdiggjorda skor? De bli billigare än de beställda och sitta lika bra. Also sprach — Merkurii.

Ja där har du kära Lizzy den utlofvade resumén af etablissemmentets olika delar. Nej jag har visst glömt ett af de stiligaste af alla rummen, ett riktigt *select*. Där finns nämligen hopfördt tip-top af det förnämsta firman kan bjuda på i bosättningsväg: de finaste kristallglasen, det vackraste porslinet, de dyrbaraste konstsakerna, allt som på de olika områdena betecknar höjdpunkten af utveckling.

På mig gjorde hela promenaden ett alldeles öfverväldigande intryck, både genom den oerhörda massan, det gigantiska i affärens proportioner och genom alla de omsorgsfullt utförda detaljerna,

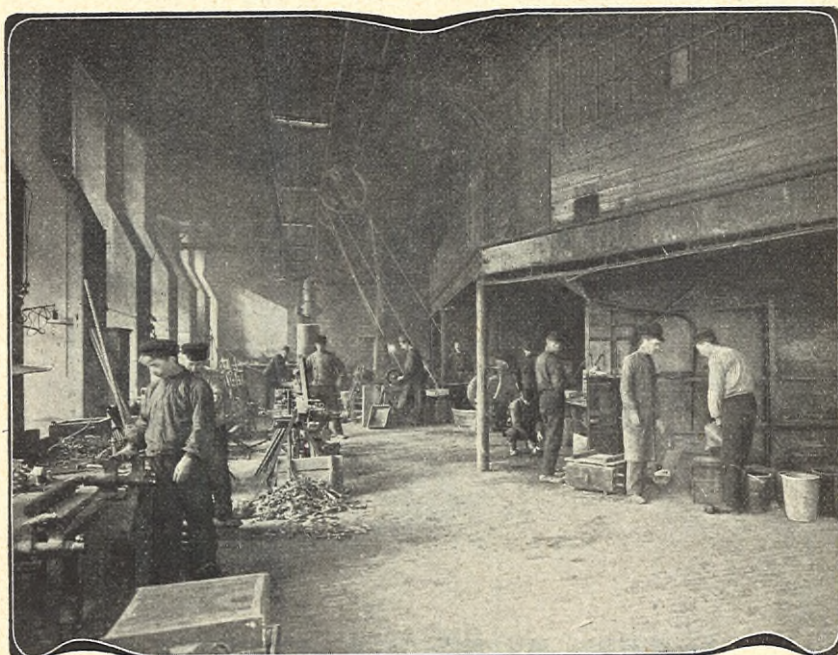
som visade att skötseln af det hela sträckte sig ut i de finaste grenar af det stora trädet — är den bilden tillätlig, Lizzy lilla?

Det roade mig att göra en beräkning, och jag fann, att en person kunde framleva hela sitt lif inom Nordiska Kompaniets murar och aldrig behöfva gå därutom för att skaffa sig något af hvad till livets nytta och nöje hör. Hon födes i en af Nordiska Kompaniets sängar, får sin första utstyrel i linneafdelningen, tillbringar barndomen i leksaksafdelningen, får sin föda från frukostrummets välförsedda kök, spelar lawntennis i sportafdelningen, får sin estetiska uppfostran i konstafdelningen, klär sig i modeafdelningen lär sig husliga sysselsättningar å tvättafdelningen, sätter bo ur möbel-, matt-, textil- och bosättningsafdelningarne, — tillbringar sin ålderdom bland gamla konstskatter i antikvitetsafdelningen, och får slutligen ett kors på sin graf gjutet vid Nordiska Kompaniets konstgjuteri.

Dagen därpå.

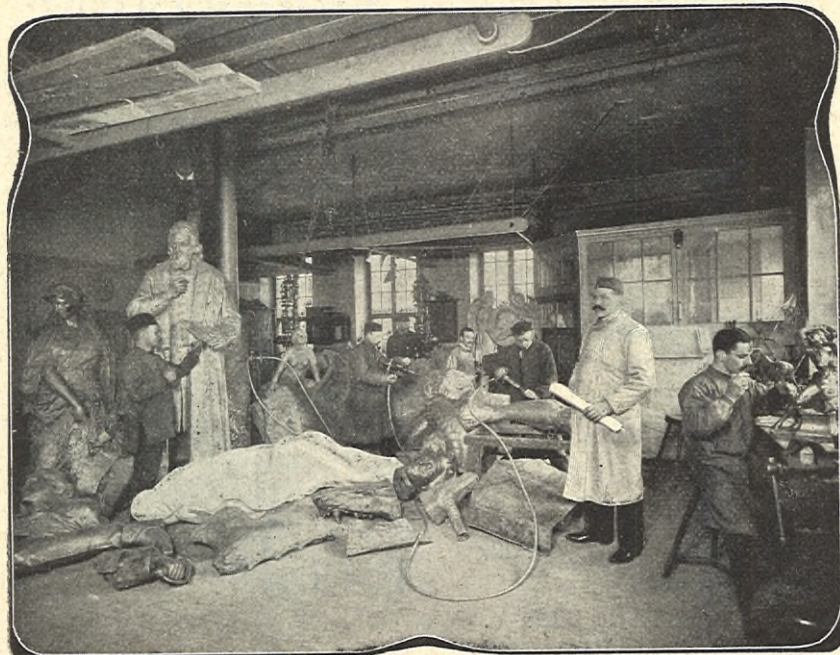
Lilla Lizzy!

Mamma kom och afbröt mig i går, så att jag fick inte tala om det intressanta besöket vid firmans verkstäder, dit hr Wilhelm förde

KONSTGJUTERIET, KUNGSHOLMEN.

nämligen Vilhelm alldeles som der Kaiser men har inga es-ist erreicht-mustascher, och det är då för väl. Nej hvad var det nu jag talade om. Jo skrädderiafdelningen, det var nämligen dit vi hade kommit, först herrskrädderiet, där man beställer kläder efter mått och så en af firmans nyare afdelningar för färdiggjorda kläder. Jag tittade mig omkring för att se om bror Ferdinand stod någonstans och tog mått, men för ovanlighetens skull var han inte där. Hr Merkurii fortgick immerbadd i sin förvisning. Han talade om, att för herrskrädderiet funnos resande på landsorten, så att man äfven där kan

CISELERINGSVERKSTADEN, KUNGSHOLMEN.

oss, sedan vi genomgått »gamla Lejas», först snickeriverkstaden, där vi beundrade de — ja jag vet inte hvilket superlativ för vacker jag skall hitta på — möbler, som framställdes vid de många snickarbänkarne, tapetserareverkstaden där bredvid och så det af firman innehafda Förenade konstgjuterierna. Alla de här verkstäderna ligga långt bort på Kungsholmen, så att vi foro dit i vagn med »der Kaiser» som trogen kavaljer. Der Kaiser var allt litet tveksam, om han torde släppa in oss, Inga och mig, i verkstäderna. Jag förstod också sedermera hans obeslutsamhet, ty ett gjuteri är verkligen inte den lämpligaste plats för en fruntimmerstolett. Men vi svepte klädningen tätt intill oss och gingo tappert på. Förresten glömde vi snart bort våra toalettbekymmer för allt som fanns att se i det stora gjuteriet, där marken är svart af gjutsand och röken från smältningen ligger som en slöja i luften. Här gjutes alla delar till Nordiska Kompaniets sängar, lampor och andra metallföremål. Med undantag af själfva metallrören, som importeras, finns det inte en bit af firmans järnsängar, som ej framställes vid verkstaden. Det är väldigt snobbigt eller hur?

Sedan lät man oss se de olika maskinerna och särskildt tilltalades vi af en kettingsma-

skin, som »spottar» ketting. Har du sett hur det går till att spotta ketting Lizzy lilla; Nej sådana där intressanta inblickar i industriens finesser får man inte hemma hos er. Pigga i alla fall upp din fantasi med att tänka dig hur en maskin ser ut som spottar ketting, inte mindre än 18,000 länkar om dagen, ifall det kniper. Hvad man skall med all kettingen till? Jo till sängbottnarne, för att de skola bli elastiska, så att det inte skall kännas som att ligga på ett strykbräde. Särskildt i sjuksängarne skulle det senare vara ovälkommet, och leveransen af sjuksängar har sedan 1881, då förra firman Lundberg började fabricera dem, skett till minst ett hundra sjukhus och lasarett i Sverige.

Men vi skola inte tala om sjuklingar längre; då blir man nedstämd till humöret. Det fins minsann så mycket annat att bese här i fabriken, från de finaste gjutna silfversaker till klädhängare, trädgårdsfigurer, apoteksskyltar och kringlor till brödboskyltar. Och så skall jag väl inte glömma det främsta af allt: statyerna. Hur är det, har ni någon stor man som ni vill föreviga i brons hemma hos er? Har inte Sven Hedin, statsminister Boström, Arvid Ödman eller någon annan celeber personlighet blifvit född i er stad? Hör efter hos farsgubben, snälla Lizzy, så kan jag en

vacker dag öfverraska herr Merkurii med en finare beställning på en staty. Hvad man kan prestera i den vägen kan du se på Stockholms offentliga platser. Och på formverkstaden höll man just på med ett antal nya figurer: »Tor med draken», »Pultavamonumentet» — ja monumentet skall ju resas på någon plats i Stockholm nu i st. f. vid Pultava — och fontänen på Adolf Fredriks torg, »Tors strid med midgårdssormen».

»Så där,» sade jag till hr Merkurii, när vi lämnade gjuteriet, »nu är väl den stora resan fullbordad och jag får alltså på det hjärtligaste tacka eder för ert utmärkta ciceronskap.»

»Moren har gjort sin tjänst, moren kan gå,» sade hr Merkurii leende. Men var det bara egenkärlek, då jag tyckte, att hans leende den gången inte var så gladt som vanligt?

Ja så dumt jag frågar. Hur kan du veta det. Adjö min lilla vännina. Välkommen snart upp till Stockholm.

Daggi.

Fjorton dagar senare

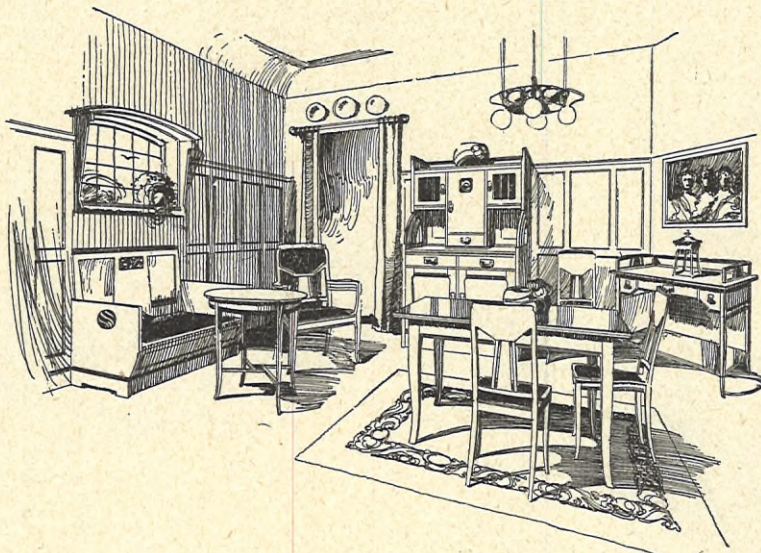
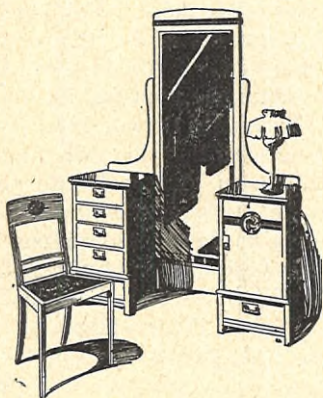
Ett kort till Lizzy:

Förlofvade

Dagmar Ekbro
Vilhelm Merkurii.

MÖBLER

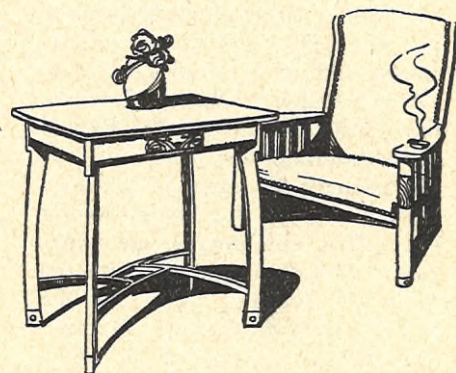
i moderna och antika stilar, utförda å egna verkstäder efter ritningar af framstående arkitekter.

MODERN HVARDAGSRUMS-MÖBEL,
KOMPONERAD AF ARKITEKT DAVID BLOMBERG.

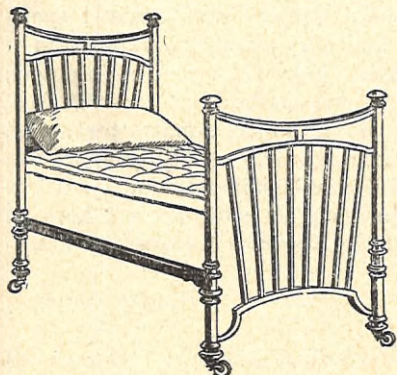
Ritningar och kostnadsförslag

å såväl enstaka möbler som hela inredningar sändas på begäran utan förpliktelse till beställning.

SÄNGAR.

Sedan vår nya fabrik för tillverkning af järnsängar och metallvaror nu är färdig, äro vi, på grund af förenklade arbetsmetoder samt tillverkningens bedrivande i större skala, i tillfälle erbjuda våra järnsängar till afsevärdt lägre priser.

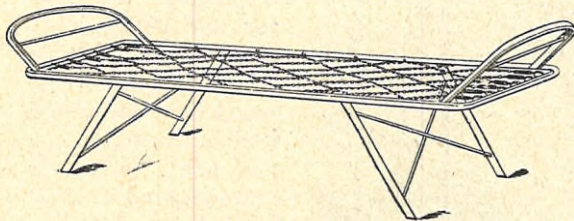

NORDISKA KOMPANIET

(f. d. K. M. Lundberg & Joseph Leja)

Hofleverantör till H. M. Konungen, H. M. Drottningen och H. K. H. Kronprinsen

STOCKHOLM

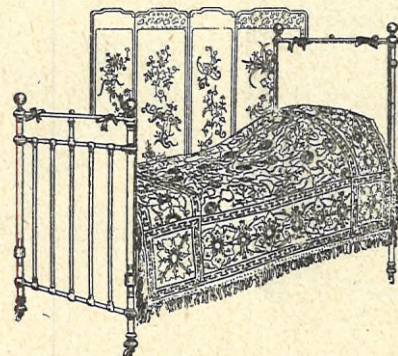

LANDSSÄNG

med resårbotten af koppardragen järntråd kr. 10: 50,
med kättingsbotten af 8 rader förtennt järntråd
och patenthärdade spiraler » 12: —.

Sängkläder

tillverkade å egna verkstäder af bästa material med specifik uppgift å hvarje artikels innehåll och vikt. Ny illustrerad pris-kurant sändes på begäran.

➔ Begär vår nya illustrerade Priskurant å Sängar och Sängkläder. ➔